

OD REDAKCJI

Niniejszy numer „Literatury Ludowej”, pod hasłem przewodnim „Demony i demoniczność”, powstał w Katedrze Kulturoznawstwa na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pracownicy, doktoranci i studenci związani z Katedrą, chociaż na co dzień specjalizują się w szeroko pojętych badaniach kulturowych, postanowili stworzyć numer monograficzny, który połączy ich różnorodne pasje. Kluczem do zespołowych badań okazała się popularna tematyka demoniczności. Jej obecność w różnych przekazach kulturowych, wyrastająca z jednej strony z lęku przed nieznanym, a z drugiej z ludzkiej wyobraźni próbującej się zmierzyć z tym problemem, okazała się niezwykle inspirująca. Niezależnie od czasu i miejsca, jak też od stopnia cywilizacyjnego rozwoju danej społeczności w każdej kulturze powstawały opowieści o demonach i różnych formach ich działania. Tego typu postaci i związane z nimi zjawiska grozy odnotowano w folklorze tradycyjnym i współczesnym, wykorzystano w literaturze i filmie, jak też w teatrze i muzyce. Postanowiliśmy więc wspólnie przyjrzeć się wybranym przykładom reprezentującym poszczególne rodzaje sztuki, aby odpowiedzieć na pytanie, na czym polega atrakcyjność i specyfika różnych ujęć demoniczności. W tym celu wykorzystano narzędzia i metodologie adekwatne do wybranego obiektu analizy, a jednocześnie zgodne z dyscypliną, którą reprezentuje dany badacz zajmujący się podjętym tematem. W ten sposób powstał numer monograficzny, w którym opisaliśmy różne ujęcia demoniczności i demonów w kulturze. Obok przekazów z tradycyjnego folkloru, jakim są bajki magiczne i podania (Robert Piotrowski, Violetta Wróblewska), rozpatrzono zjawiska z zakresu cyberfolkloru (Piotr Grochowski), wykorzystując narzędzia folklorystyki antropologicznej. Zanalizowano utwory z literatury popularnej (Dariusz Brzostek), nawiązując do koncepcji psychoanalitycznych i antropologicznych. Zajęto się przykładami spektakli teatralnych (Artur Duda), filmów (Piotr Skrzypczak) oraz oper (Małgorzata Lisecka), stosując odpowiednio narzędzia teatrologiczne, filmoznawcze i muzykologiczne. Całość dopełniają dwie recenzje prac naukowych dotyczących refleksji nad demonicznością (Aleksandra Brzostek, Mateusz Napiórkowski). Mamy nadzieję, że wędrówka przez światy demonów będzie przyjemną, a jednocześnie inspirującą przygodą zmierzenia się z nieznanym, a badawczo pociągającym.

VIOLETTA WRÓBLEWSKA